नामांक Roll No.

No. of Questions – 28

No. of Printed Pages – 12

SS-23-Sindhi Sah.

सिन्धी साहित्य (SINDHI SAHITYA)

उच्च माध्यमिक परीक्षा, 2021

समय : 3¼ घण्टे

पूर्णांक : 80

शागिर्दनि लाइ ज़रूरी हिदायतूं

(1) शागिर्द सभ खां पहिरीं पंहिंजे सुवाली पेपर ते रोल नम्बर ज़रूर लिखनि।

(2) सभेई सुवाल करण ज़रूरी आहिनि।

(3) हरहिक सुवाल जो जवाबु, ड्रिनल जवाबी कॉपीअ में लिखिणो आहे।

(4) जिनि सुवालनि में जवाब ''या'' में पुछिया विया आहिनि उन्हनि जा जवाब गडु लिखिणा आहिनि।

(5) सुवाल जो जवाबु लिखण खां अगु सुवाल जो नम्बर ज़रूर लिखो।

(6) सुवालनि जे मार्कुनि जी विरहासत हिन तरह आहे।

OFFICE COPY

شاگردن لاءِ ضروري هدايتون :

(1) شاگرد سڀ کان پهرين پنهنجي سوالي پيپر تي رول نمبر ضرور لکن.

(2) سڀيئي سوال ڪرڻ ضروري آهن.

(3) هرهڪ سوال جو جواب ڏنل جوابي ڪاپيءَ ۾ لکڻو آهي.

(4) جن سوالن ۾ جواب 'يا' ۾ پڇيا ويا آهن انُهن جا جواب گڏ لکڻا آهن.

(5) سوال جو جواب لکڻ کان اڳ سوال جو نمبر ضرور لکو.

(6) سوالن جي مارڪن جي ورهاست هن طرح آهي.

खण्ड	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रत्येक प्रश्न	कुल अंक भार
खण्ड-अ (A)	1 (i से x), 2 से 11 = 20	1	20
खण्ड-ब (B)	12 से 19 = 8	2	16
खण्ड-स (C)	20 से 23 = 4	4	16
खण्ड-द (D)	24 से 25 = 2	5	10
खण्ड-य (E)	26 से 28 = 3	6	18

देवनागरी लिपि

खण्ड – 'अ'

1. हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूंडियो - **(10)**

I. राइ ड्रियाच राजा हो -
(अ) सखर (ब) उमर कोट
(स) गिरनार (द) थरपारकर ( )

II. मुहमद राम वर-वर करे शहर में वेंदो हो -
(अ) भिर्यनि (ब) मलीर
(स) लाड़काणे (द) शिकारपुर ( )

III. 'यरी' कहाणीअ जो लेखक आहे -
(अ) कीरत ब्राब्राणी (ब) नन्दलाल परसरामाणी
(स) पदम शर्मा (द) हरी हिमथाणी ( )

IV. साधू टी.एल. वासवाणी हैदराबाद में स्कूल खोलियो -
(अ) आदर्श स्कूल (ब) मीरा स्कूल
(स) दयानन्द स्कूल (द) संत कँवरराम स्कूल ( )

V. 'गड्डिजी घारियूं' कविता में संदेश ड्रिनल आहे -
(अ) प्रेम ऐं मेलाप (ब) नफ़रत
(स) दहशतगर्दी (द) वेरु करणु ( )

VI. 'सिन्धी भाषा' जोड़जक में स्थान पातो -
(अ) ड्रहीं जून (ब) ड्रहीं जुलाई
(स) ड्रहीं अप्रैल (द) ड्रहीं जनवरी ( )

VII. हिन संसार में साधू जन रहनि था -
(अ) कँवल जे गुल वांगुरु (ब) गुलाब जे गुल वांगुरु
(स) सूरजमूखी जे गुल वांगुरु (द) मोगरे जे गुल वांगुरु ( )

VIII. परसराम 'ज़िया' जी गज़ल आहे -
(अ) ज़िन्दगी (ब) वाझाए त ड्रिसु
(स) सिन्धू सागर (द) हलो ( )

IX. 'कूंधर' लफ़्ज जी माना आहे -
(अ) कांइर (ब) वीर
(स) दुश्मन (द) गद्दार ( )

X. 'इब्तिदा' लफ़्ज़ जो ज़िदु आहे -
(अ) शुरूआत (ब) अनन्त
(स) अदद (द) इन्तहा ( )

- **हेठि लिखियल टुकिरे खे ध्यान सां पढ़ी सुवालनि जा जवाब लिखो -**

हिक मूड़ी अहिड़ी आहे, जंहिं जे ड्रिठे सभिनी समझदार इंसाननि जी दिल बहार थी थिए। उहा मूड़ी जेतिरी वधे, तेतिरी घणो सुखदायक थिए। जेतिरा मूड़ीअ वारा घणा थियनि, तेतिरो घणो मानु पाईनि। हीअ मूड़ी आहे साहित्य-मूड़ी; हिनजो ख़ज़ानो आहे किताब ऐं रसाला। हिन मूड़ीअ रस्ते इंसान ज़ात खे फ़ैज़ थो रसे, ज्ञान, ध्यान, कर्म धर्म जो चश्मो थो जारी थिए। हीअ मूड़ी आहे सभिनी तत्वनि जो ततु; धरतीअ वांगुरू पुख़्ती, जल वांगुरु निर्मल ऐं तृप्त कंदड़, अग्नीअ वांगुरु रोशन ऐं शक्तीवान, वायुअ वांगुरु प्राणनि जो प्राण ऐं आकाश वांगुरु अलूप ऐं अलेप। दारा ऐं सिकन्दर, विक्रम ऐं नौशेरवान जहिड़नि शाहनि जो, पहलवाननि जो ऐं कारीगरनि जो; पर खुदि अवतारी पुरुषनि जो, को यादगार खड़ो करे सघिजे थो त रुगो साहित्य जे वसीले। साहित्य मूड़ी या सोनी मूड़ी न रुगो इंसान ज़ात जी पकी यादगार ऐं बचाव आहे पर हिकु उहो ब्रिज आहे, जितां वसीअ नज़र फेराए सघिजे ऐं इंसान ज़ात जे उन्नतीअ ऐं स्थितीअ जी परख करे सघिजे।

2. मथिएं टुकिरे जो सुहिणो सिरो लिखो । (1)
3. साहित्य मूड़ीअ जो ख़ज़ानो कहिड़ो आहे ? (1)
4. सभिनी तत्वनि जो ततु छा आहे ? (1)
5. साहित्य जे वसीले छा करे सघिजे थो ? (1)
6. ज़िद लिखो : 'धरती' । (1)
7. 'अलूप' लफ़्ज़ जी माना छा आहे ? (1)
8. इंसान ज़ात जे उन्नतीअ जी परख कीअं करे सघिजे थी ? (1)

- **हेठियनि लफ़्ज़नि मां सही लफ़्ज़ चूंडे खाल भरियो -**
(सिन्धूअ, अर्पियां, कुर्ब)

9. तनु मनु .... भाव सां छड्रे वाद विवाद । (1)
10. .... मां तंहिंजो कड़ो, हिक वार खड़िकाए त ड्रिसु। (1)
11. प्रेम जे तासीर .... खे छड्रियो सागरु करे। (1)

खण्ड 'ब'

- **हेठियनि सुवालनि जा जवाब 10-20 लफ़्ज़नि में लिखो -**

12. 'यरी' कहाणीअ में कंहिंजो चिट चिटियल आहे ? (2)
13. इष्टदेव 'झूलेलाल' ते जारी थियल टपाल टिकलीअ बाबत ज्राण ड्रियो। (2)
14. 'ज़ज़्बो' एकांकीअ मां असांखे कहिड़ी सिख्या मिले थी ? (2)
15. ड्राहरसेन स्मारक में कहिड़ियूं - कहिड़ियूं प्रतिमाऊं लगल आहिनि ? (2)
16. सिन्धी उल्हास नगर खे सिन्धू नगर छो चवंदा आहिनि ? (2)
17. रोचीराम बेकरीअ जो नालो कहिड़ो ऐं छो रखियो ? (2)
18. 'प्रेम जो रस्तो अणांगो, मुहिब जी मंज़िल परे' सिट में कवि छा थो चवणु चाहे ? (2)
19. कवि नारायण श्याम ड्रीहं जो पहिरियों ख्वाब कहिंखे कोठियो आहे ? (2)

खण्ड 'स'

20. **हवालो समझायो -** (4)

"हाणे हू मकानु विकणणु था चाहिनि ।"

या

"तोखे ख़बर आहे त जेकड॒हिं कंहिं बि किस्म जो रोग॒ थीन्दो आहे, त हकीमु ख़िचणी खाइण जी सलाह ड॒ीन्दो आहे।"

21. किशना पंहिंजे ड॒ीअनि जूं कहिड़ियूं ख़ूबियूं बु॒धायूं ? (4)

या

'गिरनार जो गुलु' लोक कथा मुख़्तिसर पंहिंजनि लफ़्ज़नि में लिखो ।

22. **हवालो समझायो -** (4)

"सीर में बे॒ड़ो अथव, सहकार खे मांझी करियो,
पंहिंजी कश्तीअ खे किनारे सां लग॒ाईंदा हलो ।"

या

"ड॒िसु पखियुनि जा ड॒ांव
उड॒ंदे हिक बि॒ए मथां
कींअ न पवे थी छांव ।"

23. सिन्धु, सागर कीअं बणिजी वेई ? पंहिंजनि लफ़्ज़नि में लिखो । (4)

या

'देश भग॒त जो ख़तु' कविता जो सारु पंहिंजनि लफ़्ज़नि में लिखो।

खण्ड 'द'

24. **किनि बि पंजनि इस्तलाहनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो -** (5)

(i) ब॒बु॒रनि खां बे॒र घुरणु
(ii) पेट में कूआ डोड़णु
(iii) टोटा चब॒ाइणु
(iv) दाल न ग॒रणु
(v) खिखो विखो थियणु
(vi) कन भरणु
(vii) ईद जो चंडु
(viii) बरु मेचणु
(ix) पोल पधिरा करणु
(x) सांई सांई करणु

25. दोहे जी माना लिखी को मिसाल ड्वियो। (5)

या

सोरठो छा खे चइबो आहे ? मिसाल ड्वेई समझायो ।

खण्ड 'य'

26. **कंहिं बि हिक विषय ते मज़मून लिखो -**

(i) नौजवान टही ऐं इन्टरनेट।

(ii) कोरोना महामारी जो समाज ते असर ।

(iii) भारतीय नारी।

27. हैल्थ ऑफीसर खे मौसमी बीमारियूं रोकण जो जोग्गो बंदोबस्त कराइण बाबत दरख़्वास्त लिखो। (6)

या

तव्हांजे स्कूल में पाणीअ जी टंकीअ जो सफाईअ जो बंदोबस्त कराइण लाइ प्रिंसीपाल खे दरख़्वास्त लिखो।

या

पंहिंजे दोस्त/साहेड़ीअ खे स्कूल में थींदड़ सालियाने जलसे जो बयानु कंदे ख़तु लिखो।

28. 'अझो' नॉविल में कहिड़ा किरदार आहिनि? तव्हांखे केर पसंद आहे ऐं छो ? (6)

या

नॉविल जे तत्वनि जे आधार ते 'अझो' नॉविल जी परख करियो।

या

'अझो' नॉविल जी कहाणी पंहिंजनि लफ़्ज़नि में लिखो ।

عربي لپي

کنڊ 'آ'

1. هيٺين سوالن جا صحيح جواب چونڊيو - (10)

i. راءِ ڏياچ راجا هو -

(اَ) سکر (ب) عمرکوٽ

(ٿ) گرنار (د) ٿرپارکر ( )

ii. محمد رام ور-ور کري شهر ۾ ويندو هو -

(اَ) پرين (ب) ملير

(ٿ) لاڙڪاڻي (د) شڪارپُر ( )

iii. پري ڪهاڻيءَ جو ليکڪ آهي -

(اَ) ڪيرت ٻاٻاڻي (ب) نندلعل پرسراماڻي

(ٿ) پدم شرما (د) هري همٿاڻي ( )

iv. ساڌو ٽي.ايل. واسواڻي حيدرآباد ۾ کوليو -

(اَ) آدرش (ب) ميرا

(ٿ) ديانند (د) سنت ڪنوررام ( )

v. گڏجي گهاريون ڪوتا ۾ سنديش ڏنل آهي -

(اَ) پريم ۽ ميلاپ (ب) نفرت

(ٿ) دهشت گردي (د) ويرڪرڻ ( )

vi. 'سنڌي ڀاشا' جوڙجڪ ۾ اِستان پاتو -

(اَ) ڏهين جون (ب) ڏهين جولاءِ

(ٿ) ڏهين اپريل (د) ڏهين جنوري ( )

vii. هن سنسار ۾ ساڌو جن رهن ٿا -

(اَ) ڪنول جي گُل وانگر (ب) گلاب جي گُل وانگر

(ٿ) سورج مُکيءَ جي گُل وانگر (د) موگري جي گُل وانگر ( )

[Turn over

viii. پرسرام 'ضيا' جي غزل آهي -

(اَ) زندگي (ب) واجهائي تہ ڏس

(ٿ) سنڌو ساگر (ڊ) هلو ( )

ix. 'ڪونڌر' لفظ جي معنيٰ آهي -

(اَ) ڪانئر (ب) وير

(ٿ) دشمن (ڊ) غدار ( )

x. 'ابتدا' لفظ جو ضد آهي -

(اَ) شروعات (ب) اَننت

(ٿ) عدد (ڊ) انتها ( )

• هيٺ لکيل ٽڪري کي ڌيان سان پڙهي ڏنل سوالن جا جواب لکو -

هڪ موڙي اهڙي آهي، جنهن جي ڏني سيني سمجهدار انسانن جي دل بهارڻي ٿئي. اُها موڙي جيتري وڌي، تيتري گهڻو سگهائڪ ٿئي. جيترا موڙيءَ وارا گهٽا ٿين تيترو گهڻو مان پائين. هيءَ موڙي آهي ساهتيہ موڙي، هن جو خزانو آهي ڪتاب ۽ رسالا هن موڙيءَ رستي انسات ذات کي فيض ٿو رسي، گيان، ڌيان، ڪرم ڌرم جو چشمو ٿو جاري ٿئي. هيءَ موڙي آهي سيني تتون جو تت، ڌرتيءَ وانگر پختي، جل وانگر نرمل ۽ ترپت ڪندڙ اگنيءَ وانگر روشن ۽ شڪتيوان، وايوءَ وانگر پراڻن جو پراڻ ۽ آڪاش وانگر الوپ ۽ اليپ. دارا ۽ سڪندر وڪرم ۽ نوشيروان جهڙن شاهن جو، پهلوانن جو ۽ ڪاريگرن جو، پرخود اوتاري پرشن جو ڪو يادگار ڪنڙو ڪري سگهجي ٿو تہ رڳو ساهتيہ جي وسيلي. ساهتيہ موڙي يا سوني موڙي نہ رڳو انسان ذات جي پڪي يادگار ۽ بچاو آهي پر هڪ اُهو برج آهي، جتان وسيع نظر ڦيرائي سگهجي ۽ انسان ذات جي اُنتيءَ ۽ استتيءَ جي پرک ڪري سگهجي.

2. مٿئين ٽڪري جو سُهڻو سرو لکو. (1)

3. ساهتيہ موڙيءَ جو خزانو ڪهڙو آهي؟ (1)

4. سيني تتون جو تت ڇا آهي؟ (1)

5. ساهتيہ جي وسيلي ڇا ڪري سگهجي ٿو ؟ (1)

6. ضد لکو - 'ڌرتي' (1)

7. 'الوپ' لفظ جي معنيٰ ڇا آهي؟ (1)

8. انسان ذات جي اُنتيءَ جي پرک ڪيئن ڪري سگهجي ٿي؟ (1)

- هيٺين لفظن مان صحيح لفظ چونڊي خال ڀريو -

(سنڌوءَ، اربيان، قرب)

9. تن من .... ڀاو سان ڇڏي واد وواد (1)

10. .... مان تنهنجو ڪڙو، هڪ وارڪڙڪائي تہ ڏس. (1)

11. پريم جي تاثير............... ڪي ڇڏيو ساگر ڪري. (1)

ڪنڊ 'ب'

- هيٺين سوالن جا جواب 10-20 لفظن ۾ لکو :

12. 'پري' ڪهاڻيءَ ۾ ڪنهنجو چٽ چٽيل آهي؟ (2)

13. اِشت ديو جهوليلال تي جاري ٽيل ٽپال ٽڪليءَ بابت ڄاڻ ڏيو. (2)

14. 'جذبو' ايڪانڪيءَ مان اسانکي ڪهڙي سکيا ملي ٿي؟ (2)

15. ڏاهرسين سمارڪ ۾ ڪهڙيون-ڪهڙيون پرتيمائون لڳل آهن ؟ (2)

16. سنڌي اُلهاسنگر کي سنڌونگر چو چوندا آهن ؟ (2)

17. روچيرام بيڪريءَ جو نالو ڪهڙو ۽ چو رکيو ؟ (2)

18. 'پريم جو رستو اڻانگو، محب جي منزل پري' سٽ ۾ ڪوي ڇا ٿو چوڻ چاهي؟ (2)

19. ڪوي نارايڻ شيام ڏينهن جو پهريون خواب ڪنهنکي ڪوٺيو آهي؟ (2)

ڪنڊ 'ث'

20. • حوالو سمجهايو :- (4)

"کاڌي هو مکان وڪڻڻ تا چاهين."

يا

"کنوکي خبر آهي تہ جيڪڏهن ڪنهن بہ قسم جو روڳ ٿيندو آهي حڪيم ڪچٽي کائڻ جي صلاح ڏيندو آهي."

21. • ڪشنا پنهنجي ڏيئڻ جون ڪهڙيون خوبيون پڌايون. (4)

يا

'گرنار جو گل' لوڪ ڪٿا مختصر پنهنجي لفظن ۾ لکو.

22. • حوالو سمجهايو :- (4)

''سير ۾ پيڙو اٿو، سهڪار کي مانجهي ڪريو
پنهنجي ڪشتيءَ کي ڪناري سان لڳائيندا هلو.''

يا

''ڏس پکين جا ڏانو
اُڏندي هڪ ٻئي متان
ڪيئن نه پوي ٿي ڇانو.''

23. سنڌو ساگر ڪيئن ٺهي ويئي ؟ پنهنجن لفظن ۾ لکو. (4)

يا

'ديش ڀڳت جو خط' ڪويتا جو سار پنهنجن لفظن ۾ لکو.

ڪنڊ 'د'

24. ڪن به پنجن اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو. (5)

(i) پيرن ڪان پير گهرڻ
(ii) پيٽ ۾ ڪوئا ڊوڙڻ
(iii) ٽوٽا چٻائڻ
(iv) دال نه ڳرڻ
(v) ڪکو وکو ٿيڻ
(vi) ڪن پرڻ
(vii) عيد جو چنڊ
(viii) ٻرُميڇڻ
(ix) پول پڌرا ڪرڻ
(x) سائين سائين ڪرڻ

25. دوهي جي معنيٰ لکي کو مثال ڏيو. (5)

يا

سورٺو ڇا کي چئبو آهي مثال ڏيئي سمجهايو.

کنڊ 'ي'

26. ڪنهن بہ هڪ وشيہ تي مضمون لکو - (6)

(i) نؤجوان ٿهيءَ انٽرنيٽ

(ii) ڪورونا مهاماري جو سماج تي اثر

(iii) ڀارتيہ ناري

27. هيلٿ آفيسر کي مؤسمي بيمارين روڪڻ جوڳو بندوبست ڪرائڻ بابت درخواست لکو. (6)

يا

توهانجي ۾ پاڙيءَ جي ٽنڪيءَ جي صفائيءَ جو بندوبست ڪرائڻ لاءِ پرنسيپال کي درخواست لکو.

يا

پنهنجي دوست / ساهيڙيءَ کي ۾ ٿيندڙ ساليانی جلسي جو بيان ڪندي خط لکو.

28. 'اجهو' ناول ۾ ڪهڙا ڪردار آهن، توهان کي ڪير پسند آهيءَ ڇو ؟ (6)

يا

ناول جي تتون جي آڌارتي 'اجهو' ناول جي پرک ڪريو.

يا

'اجهو' ناول جي ڪهاڻي پنهنجن لفظن ۾ لکو.